Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 31 sierpnia 1937.

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
Dział Administracji Szkolnej

Nr 8.

Poz.: **TREŚĆ:** str.

Poz. 208.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 29 maja 1937 r. Nr 39, poz. 302).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 maja 1937 r.

o okręgach szkolnych.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) w brzmieniu zmienionym art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) zarządza się co następuje:

§ 1. Dla celów administracyjnych w zakresie wychowania dzieli się obszar państwa, z wyjątkiem województwa śląskiego, na następujące okręgi szkolne:

1. brzeski, obejmujący obszary województw poleskiego i białostockiego z wyłączeniem powiatów suwalskiego, augustowskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Brześciu nad Bugiem,
2. krakowski, obejmujący obszary województw krakowskiego i kieleckiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Krakowie,
3. lubelski, obejmujący obszar województwa lubelskiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Lublinie,
4. lwowski, obejmujący obszary województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego we Lwowie,
5. pomorski, obejmujący obszar województwa pomorskiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Toruniu,
6. poznański, obejmujący obszar województwa poznańskiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Poznaniu,
7. warszawski, obejmujący obszary okręgu m. st. Warszawy oraz województw warszawskiego i łódzkiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Warszawie,
8. wileński, obejmujący obszary województw wileńskiego i nowogródzkiego oraz powiatów suwalskiego, augustowskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego z województwa białostockiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Wilnie,
9. wołyński, obejmujący obszar województwa wołyńskiego, z siedzibą kuratora okręgu szkolnego w Równem.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 lipca 1932 r. o okręgach szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 589). *)

Prezes Rady Ministrów: **Sławoj Składkowski.**

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

209.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 23 lipca 1937 r. Nr II Pr-6685/37

o programie nauki w klasie I państwowego liceum pedagogicznego.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Ustalam program nauki w klasie I państwowego liceum pedagogicznego. Program ten ogłasza się równocześnie osobno.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z.:
(—) **Błeszyński.**

210.

POSTANOWIENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3661/37)

o tymczasowym programie nauki w liceach telekomunikacyjnych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach telekomunikacyjnych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach telekomunikacyjnych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

---

*) Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 68.

211.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3662/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach drogowych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach drogowych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach drogowych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

212.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3663/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach mechanicznych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach mechanicznych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach mechanicznych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

213.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3664/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach budowlanych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach budowlanych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach budowlanych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

214.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3665/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach wodno-melioracyjnych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach wodno-melioracyjnych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach wodno-melioracyjnych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

215.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3666/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach mierniczych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach mierniczych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach mierniczych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

216.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3667/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach elektrycznych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa

(Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach elektrycznych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach elektrycznych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

217.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3668/37)
o tymczasowym programie nauki w dwuletnich liceach handlowych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w dwuletnich liceach handlowych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w dwuletnich liceach handlowych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

218.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3671/37)
o tymczasowym programie nauki w żeńskich szkołach krawieckich stopnia licealnego.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w żeńskich szkołach krawieckich stopnia licealnego. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w żeńskich szkołach krawieckich stopnia licealnego (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

219.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 14 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3672/37)
o tymczasowym programie nauki w liceach gospodarczych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w liceach gospodarczych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w liceach gospodarczych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

220.

POSTANOWIENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 18 czerwca 1937 r. (Nr III PU-3747/37)
o tymczasowym programie nauki w dwuletnich liceach administracyjnych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam tymczasowy program nauki w dwuletnich liceach administracyjnych. Program ten ogłasza się równocześnie jako oddzielne wydawnictwo pt.: Program nauki w dwuletnich liceach administracyjnych (Tymczasowy).

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1937 r. W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym postanowieniem.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

221.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 49
z dnia 21 maja 1937 r. (BP—9658/37)
w sprawie zakazu urządzania obchodów z okazji 10-lecia służby urzędniczej.

Podaję do wiadomości i stosowania okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów Nr 12 z dnia 11. V. 1937 r. Nr 7—54/1 w sprawie zakazu urządzania obchodów z okazji 10-lecia służby urzędniczej.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski.

Załącznik do okólnika Nr 49
z dnia 21. V. 1937 r. (BP—9658/37).

PREZES RADY MINISTRÓW
Nr 7—54/1.

Warszawa, dnia 11 maja 1937 r.

OKÓLNIK Nr 12

Do
Panów Ministrów (wszystkich)
w Warszawie.

Zakazuję urządzania wszelkich obchodów z okazji 10-lecia służby urzędniczej.

Okres ten jest zaledwie jedną niepełną trzecią częścią czasu służby urzędnika, nie może więc mieć charakteru jubileuszu.

Analogiczne zarządzenie wydaję wszystkim PP. Wojewodom.

Prezes Rady Ministrów:
(—) **Sławoj Składkowski.**

222.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 50

z dnia 21 maja 1937 r. (II P—4069/37)

w sprawie wykazu pomocy i przyborów szkolnych w szkole I stopnia.

W związku z wprowadzeniem nowych programów nauczania do publicznych szkół powszechnych I stopnia podaję do wiadomości dołączony wykaz koniecznych i pożądanych dla tych szkół pomocy i przyborów szkolnych.

Po zaznajomieniu się z wykazem powinny poszczególne szkoły rozpocząć żywą akcję w kierunku celowego zaopatrzenia się najpierw w konieczne a potem w pożądane pomoce i przybory szkolne, biorąc pod uwagę przede wszystkim te przedmioty, które mogą być wykonane w szkole.

Ponieważ zaopatrywanie szkół w wymienione pomoce i przybory szkolne będzie dokonywane najczęściej stopniowo, pożądane jest ustalenie przez każdą szkołę kolejności zaopatrywania przy uwzględnieniu dotychczasowego stanu posiadania oraz aktualnych potrzeb nauczania i wychowania. Dla ułatwienia tej pracy zaznaczono w wykazie kursywą, w które pomoce i przybory szkolne spośród koniecznych należy w pierwszym rzędzie ze względu na potrzeby programowe zaopatrzyć szkołę.

Do czasu ogłoszenia wykazu pomocy i przyborów szkolnych dla szkół II i III stopnia wykaz niniejszy będzie stanowił dla tych szkół — obok ich programów — podstawę orientacyjną w zakresie zaopatrzenia w tej dziedzinie.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski.

Załącznik do okólnika Nr 50
z dnia 21. V. 1937 r. (II P—4069/37).

Wykaz pomocy i przyborów szkolnych w szkole I-go stopnia.

A. Każda szkoła I-go stopnia powinna posiadać chorągiew państwową, jeden zegar ścienny oraz dla każdej izby szkolnej: krzyż lub obraz święty, godło Państwa, portrety Prezydenta Rzeczypospolitej, Pierwszego Marszałka Polski i Marszałka Śmigłego-Rydza, jako też czarną tablicę o wymiarach co najmniej 1,50×1 m.

Każda szkoła powinna dążyć do posiadania odbiornika radiowego z głośnikiem.

B. Pomoce i przybory szkolne:

1) *Konieczne:*

Kilka obrazów biblijnych.
*) *Obrazki i historyjki obrazkowe do nauki języka polskiego.*
* *Tablice ortograficzne.*
Kilka obrazów z dziejów Polski.
Portret Mickiewicza.
Obrazy zabytków historycznych: kościół Mariacki w Krakowie, Wawel, Zamek Królewski w Warszawie, Belweder (tablice).
* *Zbiory pocztówek, ilustracyj z gazet, czasopism, albumy z uwzględnieniem ilustracyj do czytanych utworów literackich, tematów historycznych, krajoznawczych, geograficznych, przyrodniczych, technicznych itd. ze szczególnym podkreśleniem tematów, związanych z obroną Państwa.*
* *Busola i magnes.*
* *Plan miejscowości szkolnej.*
Mapa województwa.
Mapa fizyczna Polski z podziałem na województwa.
Mapa fizyczna Europy z zaznaczeniem granic państw.
Mapa świata lub planigloby.
Globus.
* *Urządzenie do hodowli bez światła* np. pudło tekturowe itp.
* Pudło do hodowli gąsienic.
Słój o pojemności 5 L (akwarium).
* Skrzynki do hodowli roślin na oknach zewnętrznych.
Doniczki na kwiaty różnych wymiarów.
2—3 słoi 1—2 l. do hodowli zwierząt i roślin wodnych.
2—3 szklanki z nakrywkami lub obcięte butelki — do kiełkowania.
Tablice ilustrujące budowę wewnętrzną człowieka.
Obrona przeciwgazowa (tablica).
Lampka spirytusowa z trójnogiem.
Siatka druciana z azbestem.
Termometr szkolny (od -18^0 do $+110^0$).
Lejki np. odcięte z butelki.

---

*) oznacza przedmiot, który można wykonać w szkołach lub łatwo zdobyć bez specjalnych kosztów.

Termometr lekarski.
Kolba większa z korkiem i rurką.
Latarka elektryczna.
Lupa.
* *Blok.*
Lampa naftowa.
* *Liniał do kreślenia na tablicy*
Metr sztywny z podziałką lub liniał do kreślenia na tablicy z podziałką metrową
Kątownica.
Cyrkiel do kreślenia na tablicy.
Waga z odważnikami zwykła.
Litr.
Kwaterka.
Mensurka kalibrowana na cm^3.
* *Model m^2 z podziałem na dcm^2.*
* *Model dcm^3 z podziałem cm^3.*
* *Model m^3 składany z 12 prętów.*
* *Liczydło na stojaku.*
* *Kartoniki z cyframi.*
* *Tarcza zegarowa z ruchomymi wskazówkami.*
* Figury liczbowe w zależności od stosowanej metody.
* *Tablica* dodawania i *mnożenia.*
* *Taśma miernicza* (10 m i 20 m).
Paletki (blaszane lub drewniane) co najmniej 1 na 2 uczniów.
Pędzle do akwareli dla każdego ucznia kl. IV.
* *Naczyńka na wodę przy malowaniu co najmniej jedno na 2 uczniów.*
* *Podkładki (z klejonki lub tektury) dla każdego ucznia.*
Zbiornik lub beczułka (z zatyczką lub kurkiem) na wodę.
Miednica.
Kubeł lub cebrzyk na brudną wodę.
Kosz lub skrzynka na odpadki.
* *Wycieraczka do obuwia.*
* *Szczotka do czyszczenia obuwia z błota.*
* *Szczotka do czernidła lub pasty.*
* *Szczotka do ubrania.*
Osełka z piaskowca drobno ziarnistego.
Noże (10).
Nożyczki (w ilości odpowiadającej połowie liczby kompletu lekcyjnego).
Nożyce krawieckie.
Igły w 3 wymiarach (w ilości odpowiadającej liczbie uczniów i uczennic klasy III).
Naparstki w 3 rozmiarach (w ilości jw.).
Zapasowe szydełka i druty dla uczennic klasy IV.
Wykroje krawieckie papierowe dla uczennic klasy IV.
Metr krawiecki z podziałką (tzw. centymetr).
Węgielnica żelazna (np. 30×20).
Piłka ramowa dł. brzeszczotu około 50 cm (czopnica).
Strug (równiak).
Młotki wagi à 250 g.
Obcęgi.
Kleszcze płaskie.
Ośnik.
Świderek (zwojnik) ręczny grubości około 6—8 mm.
Toporek wagi ok. 500 g.
Pilnik do ostrzenia pił.
Wkrętak dwustronny.
* *Naczynie na klej.*
* Deski z otworami do umocowywania drewna.
* Skrzynka (szafeczka, nosidełko) na narzędzia.
Miarki centymetrowe.
Stroik widełkowy C dwukreślne.
* *Woreczki wypełnione kamyczkami, fasolą lub grochem* w ilości równej połowie liczby uczniów najliczniejszego kompletu, który ma się nimi jednocześnie posługiwać.
* *Piłeczki włóczkowe, z gałganków lub z sierści w ilości j. w.*
Piłki skórzane dęte Nr 5 (2 szt.).
* *Palanty* (3, różnej wielkości).
Siatka ze słupkami i sznurkami.
* Chorągiewki większe (4).
* Szarfy co najmniej w 2 kolorach w liczbie odpowiadającej liczbie dzieci, ćwiczących równocześnie.
* *Saneczki.*
Zapasowe łyżwy.
Narty w okolicach, nadających się do jazdy na nartach.

W szkole I-go stopnia, która prowadzi dział ogrodniczy:

Łopaty (4).
Grabie (2).
Widły do kopania (2).
Motyki (3).
Polewaczka (6—10 L.).

2) *Pożądane:*

Mapa ścienna Palestyny.
* Wykres biegu roku kościelnego.
* Loteryjki wyrazowe i obrazkowe.
* Abecadło ruchome.
Obrazy ścienne do ćwiczeń w mówieniu (w szczególności z życia miejskiego i publicznego oraz z życia żołnierzy).
Nieco większa liczba obrazów z dziejów Polski.
Ważniejsze tablice statystyczne i wykresy dotyczące Polski współczesnej.
Ważniejsze zabytki historyczne Gniezna, Poznania, Lwowa i Wilna (tablice).
* Piaskownica.
* Poziomicowy model góry.
* Gnomon.
Polityczna mapa Polski.
Mapa uproszczona Polski.
Obrazy ścienne do nauki geografii.
Uszkodzenia narządów wewnętrznych wskutek używania alkoholu (tablica).
Walka z gruźlicą (tablica).
Tablice ścienne wyobrażające różne zwierzęta i rośliny nie znane lub mniej znane w Polsce.

Tablice ścienne rzadkich okazów zwierząt i roślin w Polsce, podlegających ochronie.
Grzyby jadalne i trujące (tablice lub album).
Studnia wzorowa (tablica).
W miarę możności inne tablice higieniczne, wymienione w spisie książek i pomocy szkolnych.
* Okazy ważniejszych minerałów w Polsce.
* Tablica z pozycyjnym układem numeracji.
Tablice z przykładami do rachunku pamięciowego.
* Modele do nauki o ułamkach.
Modele i siatki brył.
Decylitr.
* Wiązanie dwu łat podłużne.
* Wiązanie dwu łat poprzeczne.
Piłka ramowa (krzywica).
Strug gładzik (zdziernik).
Młotki à 300 g.
Korba z wykrojnikami o wymiarach 10, 15 mm.
Pilniki do drzewa o wymiarach około 20 cm.
Tarniki do drzewa o wymiarach około 20 cm.
Dłuta płaskie szerokości 10 i 20 mm.
Przystrugnia (wspornica) kombinowana.
Strugnica.
* Przyrznie.
Ława do umocowywania drewna przy struganiu ośnikiem.
Ucinak do żelaza.
Przebijak.
Dociągacz.
Druki (książeczki oszczędnościowe, weksle, przekazy, czeki itp.).
4 stałe pięciolinie po jednej stronie tablicy szkolnej.
Skrzypce, fisharmonium, ewentualnie harmonium walizkowe.
* Skakanki (linki do skoków).
* Pałeczki drewniane długości 30 cm.

W szkole I-go stopnia, która prowadzi dział ogrodniczy:

Pazurki.
Spulchniacz.
Radełko.
Nóż ogrodniczy.
Sierp trawnikowy.
* Sadniki (kołki do sadzenia rozsad).

C. Materiały pomocnicze do nauki różnych przedmiotów.

1) *Konieczne:*

Kreda biała do tablicy.
Gąbka lub ściereczka.
Ściereczki do kurzu.
* Glina do ulepianek.
Papier kolorowy do wycinanek.
* *Niewymłócone kłosy zbóż.*
* *Kilka zasuszonych łodyg lnu i próbka przędzy lnianej.*
* *Kilkanaście martwych pszczół.*
* Przekroje gałęzi lub pni poprzeczne i podłużne.
* Kawałki futra np. królika.
* Mech płonnik z zarodniami lub mech torfowiec.
* *Kawałki kory ze śladami kornika lub okazy uszkodzeń wywołanych przez inne owady.*
* Zasuszone owady — szkodniki np. bielinek, barczatka, sówka chojnówka itp.
Bibuła do sączenia.
* *Węgiel kamienny.*
* *Torf.*
Woda wapienna.
Świece.
* *Drut, blacha, deski, korki itp.*
* Liczmany rezerwowe (kasztany, krążki, patyczki itp.)
Zapasowe komplety kredek.
Komplety z 4 farb (niebieska, żółta, czerwona, czerń obojętna lub siena palona) dla klasy IV.
* Ściereczki do pędzli.
Tani papier pakunkowy i papier do ćwiczeń w malowaniu (zapas zależny od liczby uczniów).
* *Sznurki, przędza, szare nici, dostępne materiały papierowe (papier, karton, cięta tektura) materiały dodatkowe, (gwoździe, wkrętki, haczyki, klej itp.) lub zastępcze np. wiklina, rogożyna, sitowie, słoma, łyko, do zajęć praktycznych dla chłopców; dla dziewcząt — zapasowe materiały do szycia (płótno, półpłótno, surówka lub perkal).*
Mydło do czyszczenia plam.
* *Ręcznik prócz osobistych ręczników dzieci.*
* *Soda, popiół itp.* do czyszczenia naczyń.
Kilka arkuszy papieru nutowego.

2) *Pożądane:*

* Papa czarna (kawałek).
Papa szara (kawałek).
Smoła.
Dostępne środki do wywabiania plam.
Deska zniszczona przez grzyb domowy.
Środki przeciwko molom, pluskwom itp.
Różne materiały do zajęć praktycznych umożliwiające ich większe urozmaicenie i jak najlepsze dostosowanie do zadań kształcących i potrzeb życiowych.
Rozkład jazdy.

D. Biblioteczka uczniowska.

1) Książki konieczne:

Co najmniej po 6 egz. 15 książek ze Spisu ministerialnego lektury uzupełniającej dla klasy IV.
Bibliotekę należy uzupełniać w miarę ukazujących się spisów lektury uzupełniającej.
Książki można kompletować stopniowo po 5—6 książek corocznie z uwzględnieniem związku z kursami nauki przypadającymi na każdy rok wg trzyletnich programów cyklicznych.

2) *Książki pożądane:*

Inne książki ze spisu lektury dla klasy IV-ej (w 1 egzemplarzu oraz inne dozwolone do bibliotek uczniowskich, zwłaszcza dla klas niższych I, II i III.

E. Apteczka szkolna.

Środki lecznicze i opatrunkowe.

1) Konieczne:

Broszurka „Pierwsza Pomoc“ P. C. K.	1 **)
Wata odtłuszczona à 50 gr.	200 g
Jodyna 5%	20 „
Pastylki Burowa	10 past.
Woda utleniowa	200 g
Krople Inoziemcowa	20 „
Krople walerianowe	20 „
Amoniak	25 „
4 bandaże szer. 2 po 5 cm, 2 po 10 cm.	
Agrafki	
Lignina	200 „
Opatrunki osobiste	2 szt.
Gaza sterylizowana w paczkach à 1,10 m.	4 paczki
Skrzynka zamykana na pomieszczenie środków leczniczych i opatrunkowych.	

2) Pożądane:

Motopiryna à 0,5	20 tabl.
Talk w blaszance	100 g
Tanina	20 „
Waselina borna	30 „
Ceratka (batyst Bilrotha) 30×40 cm	
Lepki plaster 2,5 cm na 1 m	6 szt.
Opaski różne	2 „
Chustki trójkątne	2 „
Szyny składane (łubki drewniane)	2 pary
Szyny tekturowe	2 szt.

**) ilości orientacyjne.

223.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 54
z dnia 26 maja 1937 r. (III O-3088/37)
w sprawie statutu dla państwowych kursów zawodowych.

Ministerstwo W. R. i O. P. podaje w załączniku wzór statutu dla krótkoterminowych państwowych kursów zawodowych.

Dyrektor Departamentu:
J. Firewicz.

Załącznik do okólnika Nr 54
26. V. 1937 r. (III O—3088/37).

Wzór.

STATUT PAŃSTWOWYCH KURSÓW

....

....

I. Zadanie Kursów.

§ 1. Zadaniem kursów jest przygotowanie uczestników(czek) kursów do wykonywania prac w zakresie .... oraz wychowywanie na zamiłowanych (e) w swym zawodzie oraz świadomych (e) swych obowiązków i praw obywateli (ki) Państwa.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Kursy są przeznaczone dla osób, które:

a) ukończyły ....
....
....

b) w wieku od .... do .... lat;

c) ....
....

§ 3. Nauka na kursach trwa ....

§ 4. Nauka odbywa się według programu ustalonego przez władze szkolne.

§ 5. Liczbę uczestników (czek) kursu ustala Kuratorium Okręgu Szkolnego.

§ 6. Opłatę za naukę na kursach ustalają osobne przepisy.

§ 7. Na czele kursów stoi kierownik (czka), który (a):

a) organizuje prace dydaktyczne i wychowawcze,

b) zarządza całością spraw administracyjno-gospodarczych, szkolnych,

c) wykonuje przepisy i polecenia władz szkolnych.

§ 8. Nauczyciele (ki), instruktorzy (ki), uczą i wychowują powierzonych (ne) ich pieczy uczestników (czki) kursu oraz pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie przydzielonego działu pracy.

§ 9. Uczestnicy (czki) kursu obowiązani (e) są stosować się do regulaminu, ustalonego przez kierownika (czkę) kursów, który określa szczegółowo zadania i obowiązki osób, uczęszczających na kursy. Regulamin kursów zatwierdza Kurator Okręgu Szkolnego.

§ 10. Uczestnik (czka) kursu, który (a) otrzyma oceny co najmniej dostateczne z całego zakresu nauczanych na kursie przedmiotów — otrzymuje świadectwo ukończenia kursów.

224.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 56

z dnia 5 czerwca 1937 r. (II P-2504/37)

w sprawie nowoorganizowanych publicznych szkół powszechnych I stopnia oraz w sprawie zmiany stopnia publicznych szkół powszechnych.

Zarządzam, aby przy organizowaniu publicznych szkół powszechnych I stopnia o jednym nauczycielu w miejscowościach dotąd bezszkolnych oraz przy zmianie stopnia publicznych szkół powszechnych, dokonywanej przez dodanie etatu nauczycielskiego, stosować dołączone instrukcje oraz podane w nich przejściowe plany godzin.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
w z. (—) **Jerzy Ferek Błeszyński.**

Załącznik 1 do okólnika Nr 56 z dnia 5. VI. 1937 r. (II P-2504/37).

INSTRUKCJA

w sprawie organizacji pracy w publicznych szkołach powszechnych I stopnia o 1 nauczycielu — otwieranych w miejscowościach dotąd bezszkolnych.

Wśród warunków, z którymi liczyć się należy przy organizacji pracy w publicznych szkołach powszechnych I stopnia o 1 nauczycielu, powstających w miejscowościach dotąd bezszkolnych, należy wyróżnić dwie sytuacje:

I. 1) jedna, gdy do nowopowstającej szkoły zgłaszają się tylko takie dzieci w wieku obowiązku szkolnego, a więc 7—13 letnie, które dotąd wcale do żadnej szkoły nie chodziły i obowiązku szkolnego nie spełniały. Należy dzieci te przyjąć do szkoły zgodnie z obowiązującymi przepisami i na czas okresu przygotowawczego podzielić na dwa liczebnie mniej więcej równe oddziały, przydzielając do jednego z nich dzieci młodsze, do drugiego zaś starsze. Oddziały te powinny pracować w równej liczbie godzin tygodniowo; oddział starszych możliwie w godzinach wcześniejszych, oddział młodszych później.

2) Realizując w okresie przygotowawczym w obu oddziałach te same, przepisane programem, zadania, należy ponadto zorientować się w tym czasie, którzy uczniowie — z wyjątkiem rocznika najmłodszego — będą się nadawali, ze względu na swój poziom rozwoju umysłowego, do przydzielenia po okresie przygotowawczym do klasy nadzwyczajnej, mającej w danym roku szkolnym uczyć się według programu przejściowego, opartego na programie klasy I i II.

3) Opierając się na wynikach okresu przygotowawczego, należy po jego zakończeniu zorganizować z uczniów obu odziałów już na stałe dwie klasy; pierwszą, realizującą normalny program klasy I i klasę nadzwyczajną (I/II), realizującą program przejściowy. Klasy te będą uczyły się oddzielnie według następującego planu godzin (przy czym w szkołach z niepolskim językiem nauczania należy go odpowiednio dostosować):

Klasa	I	Nadzwyczajna (I/II)
Religia	2	2
Język polski.	7	9
Arytmetyka z geometrią . . .	4	6
Rysunek i zajęcia praktyczne .	1	1
Śpiew i ćwiczenia cielesne . .	1	1
Liczba godzin ucznia	15	19
Liczba godzin nauczyciela. . .	15	19

Uczniów klasy nadzwyczajnej (I/II), którzy w ciągu pierwszego półrocza okażą tak słabe wyniki pracy, że oczywistą będzie rzeczą, iż nie nadążą w ciągu drugiego półrocza za resztą klasy, można przenieść do klasy I.

4) Z końcem roku szkolnego uczniowie klasy I przechodzą zgodnie z przepisami statutu do klasy II. Uczniowie klasy nadzwyczajnej (I/II), którzy osiągnęli pomyślne wyniki pracy, przechodzą do klasy III, inni, którzy takich wyników nie osiągnęli, przechodzą do normalnej klasy II.

5) W drugim roku istnienia szkoła powinna już posiadać normalne klasy I i II, uczące się w jednym komplecie według normalnego planu godzin i programu tych klas oraz uczącą się oddzielnie według normalnego co do ilości planu godzin klasę III jednoroczną, realizującą program przejściowy, oparty o program klasy III, kurs A i B szkoły I stopnia.

6) W trzecim roku istnienia szkoła będzie miała już przewidziane w normalnej organizacji klasy I—IV, realizujące normalny program nauki dla szkół I stopnia. Klasa IV powstaje z uczniów, którzy ukończyli z pomyślnym wynikiem klasę III jednoroczną. Uczniowie, którzy takiego wyniku w tej klasie nie osiągnęli, przechodzą jeszcze na jeden rok do normalnej klasy III.

II. 1) W drugiej sytuacji do nowoorganizowanej szkoły zgłaszają się obok dzieci w wieku obowiązku szkolnego (7—13 letnie), które dotąd nie spełniały wcale obowiązku szkolnego, także dzieci, które pobierały już naukę w zakresie szkoły powszechnej. W tym przypadku należy zorganizować szkołę I stopnia według normalnych planów godzin o trzech lub czterech klasach — zależnie od zgłoszeń dzieci, które już przedtem spełniały gdzieindziej obowiązek szkolny i na podstawie § 76—80 statutu mają prawo przejść do odpowiednich klas szkoły I stopnia. Dzieci, które dotąd wcale nie spełniały obowiązku szkolnego, należy przyjąć wszystkie do klasy I

z tym, że w ciągu roku można zdolniejsze z nich z wyłączeniem rocznika najmłodszego przenieść do klasy II.

2) W drugim roku istnienia szkoła będzie z reguły posiadała już przewidziane w normalnej organizacji klasy I — IV, realizujące normalny program nauki dla szkół I stopnia, przy czym zdolniejsi uczniowie klasy III (dwuletniej), należący do starszych roczników, mogą już po ukończeniu z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w tej klasie przejść bez egzaminu do klasy IV.

3) W trzecim roku istnienia szkoła będzie już pracowała zupełnie zgodnie z przepisami dla szkół I stopnia.

III. W sprawie specjalnych programów przejściowych wyjdzie oddzielne zarządzenie.

IV. Szkoły nowozorganizowane należy otoczyć specjalną opieką nadzoru szkolnego, którego przedstawiciel winien je odwiedzić już w pierwszych tygodniach roku szkolnego.

Załącznik 2 do okólnika Nr 56 z dnia 5. VI. 1937 r. (II P-2504/37).

INSTRUKCJA
w sprawie organizacji pracy w publicznych szkołach powszechnych, zmieniających stopień przez dodanie etatu nauczycielskiego.

Przy organizacji pracy w publicznych szkołach powszechnych, w których wskutek dodania etatu nauczycielskiego następuje zmiana stopnia, należy w pierwszym roku nauki stosować w zmienionych warunkach następujące wskazania:

I. W szkołach II stopnia powstałych ze szkół I stopnia.

1. Klasy I i II realizują normalny program tych klas szkoły II stopnia.

2. Klasa III składa się z uczniów, którzy z końcem poprzedniego roku szkolnego:
a) otrzymali promocję z klasy II,
b) należąc do pierwszego rocznika dwuletniej klasy III, nie osiągnęli pomyślnego wyniku nauki.

W klasie tej realizuje się normalny program nauki klasy III szkoły II stopnia.

3. Klasa IV powstaje z uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym:
a) należąc do pierwszego rocznika dwuletniej klasy III, osiągnęli pomyślny wynik nauki;
b) należeli do drugiego rocznika klasy III — z wyjątkiem szczególnie uzdolnionych (pkt. 4a).

W klasie tej realizuje się specjalny program przejściowy, oparty o program przerobionego w poprzednim roku szkolnym kursu (A lub B) klasy III szkoły I stopnia z uzupełnieniem brakujących składników programu klasy III i IV szkoły II stopnia.

4. Klasa V powstaje z uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym:
a) ukończyli z pomyślnym wynikiem dwuletnią klasę III szkoły I stopnia i zostali uznani za szczególnie uzdolnionych do dalszej nauki;
b) ukończyli pierwszy rok nauki w klasie IV szkoły I stopnia;
c) ukończyli drugi rok nauki w klasie IV szkoły I stopnia i na życzenie rodziców będą uczęszczali do klasy V.

W klasie tej realizuje się zasadniczo program klasy V szkoły II stopnia z pewnymi uzupełnieniami ze względu na niejednolitość przygotowania różnych grup uczniów.

5. Dla uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym ukończyli już drugi rok nauki w klasie IV szkoły I stopnia, a nie wstąpili do utworzonej świeżo klasy V, można zatrzymać w razie potrzeby klasę IV szkoły I stopnia celem przerobienia programu pozostałego trzeciego kursu tej klasy. Po jej ukończeniu z wynikiem pomyślnym otrzymują uczniowie ci świadectwo ukończenia szkoły I stopnia.

6. W razie zgłoszenia się uczniów, którzy ukończyli klasę V w sąsiednich szkołach II lub III stopnia, można dla nich zorganizować klasę VI uczącą się w jednym komplecie z klasą V — oczywiście tylko tam, gdzie nie będzie klasy IV szkoły I stopnia.

7. W roku następnym szkoła będzie miała wszystkie klasy, zorganizowane na podstawie normalnych planów godzin i programów nauczania szkół II stopnia.

8. Szczegółowe plany godzin — zależnie od różnych warunków pracy — podają umieszczone na oddzielnej kartce tablice (dla szkół z niepolskim językiem nauczania należy je odpowiednio dostosować).

II. W szkołach III stopnia powstałych ze szkół II stopnia.

1. Klasy I, II, III, IV i V realizują normalny program tych klas szkoły III stopnia.

2. Klasa VI jednoroczna powstaje z uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym:
a) uzyskali promocję z klasy V;
b) jako uczniowie pierwszego rocznika klasy VI nie osiągnęli pomyślnego wyniku nauki.

Klasa ta realizuje normalny pogram nauki klasy VI szkoły III stopnia.

3. Klasę VII tworzy się z uczniów, którzy w poprzednim roku szkolnym:
a) jako uczniowie pierwszego rocznika klasy VI osiągnęli pomyślne wyniki nauki;
b) jako uczniowie drugiego rocznika klasy VI szkoły II stopnia nie uzyskali promocji.

Klasa ta realizuje specjalny program przejściowy, uwzględniający niejednolite przygotowanie uczniów.

III. W sprawie specjalnych programów przejściowych, wymienionych powyżej w punktach I 1, 4 i II 3 wyjdzie oddzielne zarządzenie.

IV. Szkoły przeorganizowane należy otoczyć specjalną opieką nadzoru szkolnego, którego przedstawiciel winien je odwiedzić już w pierwszych tygodniach roku szkolnego.

Przejściowy plan godzin szkoły II stopnia o 3 nauczycielach w pierwszym roku po przekształceniu ze szkoły I stopnia.

Klasa	Wariant a. (bez klasy 4)					Wariant b. (bez klasy 4)					Wariant c. (z klasą 4 szkoły I stopnia)						Wariant d. (z klasą VI)					
	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V	4	I	II	III	IV	V	VI
Religia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1+1	1+1	2	2	2	2	1+1	1+1
Język polski	6	6	5	5	5	6	6	6	6	5	6	6	5	5	4+3	3+3	6	6	5	5	4+3	3+3
Historia	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2+1	1+1	—	—	—	—	2+1	2+1
Geografia	—	—	3	4	3	—	—	3	4	3/4	—	—	3	4	3	2+1	—	—	3	4	2+1	2+1
Nauka o przyrodzie . .	—	—			3	—	—			4/3	—	—			3+1		—	—			2+1	2+1
Arytmetyka z geometrią	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3+1	2+1	3	4	4	4	2+2	2+2
Rysunek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2		1	1	1	1	2	
Zajęcia prakt.			1	1	2	1	1	1	1	2			1	1	1 2				1	1	3	
Śpiew	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1 chł.	1 dziew.	1	1	1	1	2	
Ćwiczenia cielesne . .					1	1	1	1	1	1					1	1					1 chł.	1 dziew.
Liczba godzin ucznia .	13	14	17	18	24	15	16	19	20	26	13	14	17	18	30	22	13	14	17	18	30	29
Liczba godzin naucz. .	13	14	17	18	24	15	16	19	20	26	13	14	17	18	34		13	14	17	18	34	

Wariant a.: Razem godzin nauczycieli 86.

Ponadto 10 minut codziennych ćwiczeń cielesnych z wyłączeniem klas I i II. Każda klasa uczy się oddzielnie.

Religii uczy nauczyciel tej szkoły.

Wariant b.: Razem godzin naucz. 96, 86 etatowych i 10 nadliczbowych. Ponadto 10 minut codziennych ćwiczeń cielesnych z wyłączeniem klas I i II. Każda klasa uczy się oddzielnie.

Religii uczy duchowny.

Wariant c.: Razem godzin nauczycieli 96: 86 etatowych i 10 nadliczbowych. Ponadto 10 minut codziennych ćwiczeń cielesnych z wyłączeniem kl. I i II. Kl. V (szk. II st.) i 4 (szk. I st.) mają 19 godzin nauki równoczesnej w jednej izbie, poza tym kl. V ma 9 godzin nauki osobnej.

Wariant d.: Razem godzin nauczycieli 96: 86 etatowych i 10 nadliczbowych. Ponadto 10 minut codziennych ćwiczeń cielesnych z wyłączeniem kl. I i II. Klasy V i VI mają 25 godzin nauki równoczesnej w jednej izbie, poza tym klasa V ma 4 godz. nauki osobnej, klasa VI — 3 godziny.

225.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

OKÓLNIK Nr 60
z dnia 22 czerwca 1937 r. (BP-12751/37)
w sprawie wynagrodzenia kierowników i prelegentów na kursach i konferencjach.

W związku z wejściem w życie od dnia 1 czerwca 1937 r. zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 maja 1937 r. (Nr BP-24374/36) w sprawie wynagrodzenia kierowników i prelegentów na kursach i konferencjach, Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że przytoczone wyżej zarządzenie nie odnosi się do kursów wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych, na których obowiązują normy dotychczasowe, a w szczególności normy zawarte w komunikacie z dnia 10 kwietnia 1933 r. Nr. II P-2366/33 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 67).

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) W. Przybyłowicz.

226.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 73
z dnia 23 lipca 1937 r. (II Pr-6533/37)
w sprawie programu nauki religii rzymsko-katolickiej w gimnazjach państwowych w roku szkolnym 1937/38.

W sprawie programu nauki religii rzymsko-katolickiej w gimnazjach państwowych w roku szkolnym 1937/38 zarządzam, co następuje:

1) w klasach I i II gimnazjów nowego ustroju stosować należy nowy program nauki, ustalony rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 października 1935 r. Nr. II Pr-5480 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 z dnia 10 marca 1936 r. poz. 5), oraz ogłoszony w oddzielnym wydawnictwie p. t. „Program nauki religii rzymsko-katolickiej w gimnazjach państwowych ogólno-kształcących z polskim językiem nauczania".

2) W klasie III należy stosować program nauki klasy V dawnego gimnazjum, w klasie IV program nauki klasy VI dawnego gimnazjum. (Patrz: Program gimnazjum państwowego. Gimnazjum wyższe. Religia rzymsko-katolicka Warszawa 1926).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z.:
(—) **Błeszyński.**

227.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 74
z dnia 23 lipca 1937 r. (II Pr-6684/37)
w sprawie programu nauki w klasie I państwowego liceum pedagogicznego.

Zarządzam, aby w klasie I liceów pedagogicznych poczynając od roku szkolnego 1937/38 stosować program nauki ogłoszony oddzielnie w osobnym wydawnictwie. Ogłoszone równocześnie programy nauczania w klasie II i III liceum pedagogicznego mają charakter orientacyjny.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z.:
(—) **Błeszyński.**

228.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr 76
z dnia 21 lipca 1937 r. (II. S-5659/37)
w sprawie organizacji audycyj muzycznych w państwowych liceach ogólnokształcących i pedagogicznych.

W związku z realizacją obowiązkowych audycyj muzycznych, przewidzianych w programie nauczania śpiewu i muzyki w państwowych liceach ogólnokształcących i pedagogicznych Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości ich ramowy program:

1. Pieśń (od XVII wieku do najnowszych czasów).
2. Suita (kompozytorzy francuscy, J. S. Bach).
3. Sonata (forma sonaty na 1, 2 lub więcej instrumentów — tercety, kwartety i t. p. klasyków wiedeńskich).
4. Symfonia (klasyczna).
5. Uwertura symfoniczna i uwertura operowa (dzieła, zaczerpnięte przede wszystkim z polskiej twórczości muzycznej).
6. Opera (klasyczna, narodowa).
7. Oratorium (przede wszystkim klasyczne).
8. Poemat symfoniczny (przede wszystkim polskich kompozytorów).

Przy organizowaniu audycyj będą obowiązywały wskazówki metodyczne, zawarte w okólniku Nr 103 z dnia 9 październ. 1936 r. Nr II S-7215/36) w sprawie organizacji audycyj muzycznych w państwowych gimnazjach ogólnokształcących), normujące organizacje audycyj w państwowych gimnazjach ogólnokształcących; należy dążyć do te-

go, aby audycje odbywały się wspólnie dla większej liczby liceów, znajdujących się w danej miejscowości.

Punkty programu, obejmujące większe utwory muzyczne, trudne ze względów technicznych do wykonania w całości, należy podać w charakterystycznych wyjątkach, które umożliwią uczniom zapoznanie się z daną formą muzyczną, względnie z sylwetą kompozytora. Odnosi się to przede wszystkim do utworów, objętych punktami programu od 4—8.

W razie niemożności korzystania z audycyj, wykonywanych przez zespoły artystyczne, można korzystać ze specjalnych audycyj radiowych, które odbywać się będą w czwartki drugiego i czwartego tygodnia każdego miesiąca od godziny 11,15—11,40. Pierwsza audycja w miesiącu przeznaczona będzie dla gimnazjów a druga dla liceów ogólnokształcących i pedagogicznych.

Minister:
w z.:
(—) **Błeszyński.**

229.

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr. O. P. III-131/580.

Katowice, dnia 11 sierpnia 1937 r.

w sprawie reorganizacji publ. szkół powszechnych w Janowie i Szopienicach.

Wobec braku przepisanej frekwencji w przekroju ostatnich pięciu lat zarządzam z dniem 1 września 1937 r.

1. likwidację publicznych szkół powszechnych ewangelickich w Janowie i Szopienicach z tym, że młodzież wymienionych szkół należy przekazać z powyższą datą najbliższym i właściwym terytorialnie publicznym szkołom powszechnym i oddziałom, organizując równocześnie osobną naukę religii wyznania ewangelickiego dla dzieci szkół zlikwidowanych;
2. rozwiązanie Ewangelickiego Zbiorowego Związku Szkolnego Mała Dąbrówka—Szopienice.

Zarządzenie szczegółowe co do sposobu likwidacji wymienionych szkół, przekazania inwentarza ruchomego i nieruchomego, tudzież aktów wyda Inspektor Szkolny w porozumieniu z zainteresowanymi zarządami gmin względnie związków szkolnych (deputacji).

Wojewoda:
(—) Dr. Grażyński.

230.

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr. O. P. III. 131 c/1.

Katowice, dnia 19 sierpnia 1937 r.

Do
Inspektoratu Szkolnego
w Katowicach

w sprawie reorganizacji szkół powszechnych w Katowicach.

Zgodnie z uchwałą Deputacji Szkolnej w Katowicach, powziętą na posiedzeniu w dniu 11 sierpnia 1937 roku, zarządzam połączenie z dniem 1 września 1937 r. szkoły powszechnej mniejszościowej nr 17 w Katowicach-Zawodziu ze szkołami powszechnymi mniejszościowymi nr 9 i 11 w Katowicach przy ul. Stawowej.

Wojewoda:
(—) Dr Grażyński.

231.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. III. 131/618.

Katowice, dnia 11 sierpnia 1937 r.

Do
wszystkich Inspektoratów Szkolnych
województwa śląskiego.

w sprawie nadawania nazw szkołom powszechnym.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 26 czerwca b. r. Nr II. P. 5236 wyjaśniło, iż sprawa nadawania publicznym szkołom powszechnym nazw imion osób żyjących nie jest jeszcze unormowana właściwym rozporządzeniem, wobec czego wnioski w tych sprawach nie mogą być obecnie pozytywnie załatwione.

Wobec powyższego zechcą Inspektoraty do czasu ukazania się rozporządzenia normatywnego w sprawie nadawania publicznym szkołom powszechnym nazw imion osób żyjących — zwracać interesowanym wszelkie wnioski w tej sprawie z odpowiednim wyjaśnieniem, tudzież propozycją dokonania ewent. zmiany wniosku przy uwzględnieniu odpowiednio wybranej osoby nieżyjącej.

Równocześnie zechcą też Inspektoraty Szkolne zająć się spowodowaniem prawidłowego uregulowania nazw tych szkół powszechnych, które posługują się nazwą osoby żyjącej bez uzyskania aprobaty ministerialnej.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

232.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr O.P. 1. 1/24/3. Katowice, dnia 4 sierpnia 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących, szkół średnich zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli, Kierownictw szkół dokształcających zawodowych
w województwie śląskim
oraz Dyrekcji Śląskiego Konserwatorium Muzycznego w Katowicach

w sprawie opieki wychowawczej nad szkolnymi organizacjami młodzieżowymi.

Zachodzą przypadki świadczące, że szkolne organizacje młodzieżowe nie są otoczone należytą

opieką wychowawczą ze strony Dyrekcji i Kierownictw szkół, a nawet nie mają często opiekunów z ramienia Rady Pedagogicznej.

Urząd Wojewódzki Śląski podkreśla z całym naciskiem, że szkolne organizacje młodzieżowe tworzą jeden z bardzo ważnych czynników pracy wychowawczej szkoły, dlatego też działalność ich musi być uzgodnioną z programem wychowawczym szkoły. Odpowiedzialność za utrzymanie właściwego kierunku wychowawczego spoczywa na opiekunie organizacji oraz dyrektorze względnie kierowniku szkoły.

Plan działalności organizacji, opracowany zasadniczo przez samą młodzież, ujęty w formę konkretnych i realnych przedsięwzięć, powinien uzyskać aprobatę Rady Pedagogicznej. Nad jego realizacją czuwać winien opiekun organizacji, który ma obowiązek komunikowania o stanie i wynikach akcji Radzie Pedagogicznej.

Wszystkich członków grona nauczycielskiego obowiązuje życzliwe ustosunkowanie się do zatwierdzonych i popieranych przez władze szkolne zrzeszeń młodzieży i współpraca z ich opiekunami. Obowiązek ten dotyczy zarówno organizacji międzyklasowych jak i organizacji międzyszkolnych takich np. jak: Koła Krajoznawcze, Liga Obrony Powietrznej Państwa, Liga Morska i Kolonialna, Polski Biały Krżyż, Polski Czerwony Krzyż, Przysposobienie Wojskowe Kobiet, Sodalicja Mariańska, Straż Przednia, Związek Harcerstwa Polskiego.

Liczba tych organizacji powinna być raczej ograniczona i uzależniona od rzeczywistych zainteresowań młodzieży oraz możliwości szkoły w zakresie znalezienia odpowiednich opiekunów spośród członków R. P.

Staranie o harmonijne współdziałanie organizacji, unikanie dysonansów wychowawczych pod postacią tarć i antagonizmów wśród poszczególnych zrzeszeń młodzieżowych powinno być ważnym i zasadniczym zadaniem Rady Pedagogicznej.

Z tego też powodu jest rzeczą pod względem wychowawczym wysoce szkodliwą krytykowanie organizacji uczniowskich przez nauczycieli wobec młodzieży lub publiczne, jak to się nieraz zdarza, wypowiadanie przez nauczycieli ujemnych opinii o niektórych organizacjach uczniowskich.

Dyrekcje (Kierownictwa) szkół winny zwrócić baczniejszą uwagę na ten ważny odcinek pracy wychowawczej w szkole oraz otoczyć ze swej strony należytą i troskliwą opieką organizacje młodzieżowe na terenie szkoły, jak również interesować się życiem i działalnością tych organizacji.

Za Wojewodę:
(—) Mgr Mieczysław Gajer,
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

233.

Towarzystwo
Popierania Ogrodów Szkolnych
Zarząd Główny
w Warszawie, Al. Szucha 25
(gmach Min. W. R. i O. P.)
Nr 99/37.

KOMUNIKAT
w sprawie przykładowego ogrodu szkolnego.

Towarzystwo Popierania Ogrodów Szkolnych przy pomocy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy założyło na terenie miejskiego Zakładu Hodowli Roślin przy ul. Chodkiewicza nr 11 przykładowy ogród szkolny. Ogród ten został zorganizowany w celu przedstawienia przykładu możliwie prostego rozplanowania małego terenu i dostosowania go do potrzeb nauczania w szkole powszechnej zwłaszcza w środowiskach wiejskich i małomiejskich środkowej części Polski. Towarzystwo P. O. S. dążąc w pracy swej nad ogródkami szkolnymi do opracowania najbardziej racjonalnych typów ogrodów szkolnych dla określonych okręgów klimatycznych i gospodarczych kraju, — uprzejmie prosi P. T. Nauczycielstwo szkół powszechnych oraz osoby interesujące się tym zagadnieniem o odwiedzanie przykładowego ogrodu szkolnego i nadsyłanie swych uwag i spostrzeżeń Towarzystwu (adres Towarzystwa P. O. S.: Warszawa, Al. Szucha 25, gmach Ministerstwa W. R. i O. P.) Ogród będzie otwarty **do dnia 30 września r. b. włącznie** codziennie w godz. 14—16½, w soboty, niedziele i święta od godz. 10 — 12. Dojazd tramwajami Nr Nr 3 i 9 do ostatniego przystanku na ul. Rakowickiej.

Prezes T. P. O. S.
(—) Dr Wł. Gorjaczkowski.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr OP. III. 152/3.

Powyższy komunikat podaje się do wiadomości P. P. Inspektorom Szkolnym oraz Dyrektorom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, celem zwrócenia nań uwagi nauczycielstwa.

Za Wojewodę:
(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału.
Wizytator Szkół.

234.

KOMUNIKAT
o wolnych stanowiskach nauczycielskich w szkołach zawodowych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje dowiadomości, iż od nowego roku szkolnego będą wolne następujące stanowiska w państwowym gimnazjum mechanicznym w Kowlu (Okrąg Szkolny Łucki):

a) Kierownika warsztatów — wymagane kwalifikacje — inż. mechanik, dwa lata praktyki w przemyśle i przynajmniej 2-letnia praca w szkole.

b) instruktora ślusarskiego (obróbka ręczna), wymagane kwalifikacje — dyplom mistrzowski, dłuższa praktyka szkolna i w przemyśle. (Nr BP-11999/37).

235.

KOMUNIKAT

o uprawnieniach dla absolwentów kursów śpiewu Muzycznego Onigska Wakacyjnego w Liceum Krzemienieckim.

Na podstawie § 29 i 30 Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928, Nr 9, poz. 154) zmienionego postanowieniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 28 listopada 1936 r. (Nr II P-7336/37) w sprawie Regulaminu P. W. K. N. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 221) — Ministerstwo W. R. i O. P. zezwoliło na zorganizowanie w Liceum Krzemienieckim dla absolwentów kursów śpiewu z programem Wyższych Kursów Nauczycielskich Muzycznego Ogniska Wakacyjnego — Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów z programu W. K. N. w zakresie śpiewu. W skład tej Komisji mogą wchodzić prelegenci kursów śpiewu W. K. N. Muzycznego Ogniska Wakacyjnego.

Egzaminy przed powyższą komisją będą się odbywać bezpośrednio po zakończeniu wakacyjnego kursu śpiewu M. O. W. Do egzaminu tego mogą być dopuszczeni niezależnie od swego miejsca służbowego, a zgodnie z § 15 Statutu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich wyłącznie absolwenci końcowego (trzeciego) wakacyjnego kursu śpiewu W. K. N. Muzycznego Ogniska Wakacyjnego, którzy byli stałymi uczestnikami tego Ogniska co najmniej przez dwa lata i brali w tym czasie czynny udział we wszystkich trzech pięciotygodniowych wakacyjnych kursach śpiewu W. K. N.

Zaświadczenia tymczasowe ze złożonego egzaminu będą wydawane przez wspomnianą Komisję Egzaminacyjną zgodnie z ustępem pierwszym § 49 Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich, jako dowód złożenia jednej części egzaminu.

Pozostałe części egzaminu (dział A i drugi przedmiot działu B) będą mogli składać ci kandydaci w myśl obowiązujących przepisów Statutu i Regulaminu Wyższych Kursów Nauczycielskich. (Nr II P-1194/37).

236.

KOMUNIKAT

o wydawnictwie: „Kształcenie i wychowanie spółdzielcze w Polsce". T. II.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na Nr 23 Biblioteki Spółdzielczej: „Kształcenie i wychowanie spółdzielcze w Polsce", t. II. Wydawnictwo to zawiera dużo cennego materiału i może się znaleźć w bibliotekach nauczycielskich szkół handlowych. (Nr III PU-31/36).

237.

Komunikat o „Kalendarzu Chemicznym".

Ze względu na pożyteczną treść „Kalendarza Chemicznego", wydanego na rok 1937/38 nakładem Związku Inżynierów Chemików Rzeczypospolitej Polskiej (Warszawa, ul. Krucza 14), Ministerstwo W. R. i O. P. poleca to wydawnictwo do bibliotek nauczycielskich szkół przemysłowych. (Nr. III PU-157/37).

238.

Komunikat o filmie „Ku Wolności".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwróciło uwagę Kuratoriów Okręgów Szkolnych na film „Ku wolności", jako zasługujący na obejrzenie głównie przez młodzież szkół średnich (Nr Szt-1812/37).

239.

Komunikat o współdziałaniu z akcją obrączkowania ptaków.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę PP. dyrektorów, kierowników i nauczycieli szkół średnich i powszechnych na akcję obrączkowania ptaków, prowadzoną przez Stację Badania Wędrówek Ptaków przy Państwowym Muzeum Zoologicznym. Ze względu na duże znaczenie naukowe tej akcji oraz konieczność uświadamiania w tej sprawie społeczeństwa, a zwłaszcza ludności wiejskiej, a z drugiej strony z uwagi na łatwość i niekłopotliwość doraźnej współpracy ze Stacją Badania Wędrówek Ptaków, Ministerstwo prosi PP. dyrektorów, kierowników i nauczycieli o współdziałanie ze Stacją przy nadarzającej się sposobności.

W szczególności Ministerstwo przypomina, że wszelkie informacje o znalezieniu, zabiciu lub schwytaniu ptaków zobrączkowanych należy niezwłocznie kierować do Stacji Badania Wędrówek Ptaków przy Państwowym Muzeum Zoologicznym, Warszawa, ulica Wilcza 64, podając dokładną datę oraz miejsce (miejscowość, powiat, województwo) znalezienia ptaka.

W tym też kierunku należy pouczyć młodzież szkolną.

Panowie Inspektorzy szkolni powiadomią o treści komunikatu kierowników tych szkół, którzy nie abonują Dziennika Urzędowego Min. W. R. i O. P. (Nr II W-3746/37).

240.

KOMUNIKAT O WYDAWNICTWACH.

A. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki i pomoce szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli:

I. Książki do bibliotek uczniowskich:

Burzyński Z. Pomiędzy chmurami. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1936 — dla młodzieży od lat 12. (Nr II Pr-14516/36).

Földes J. Ulica Kota Rybołówcy. Przełożył z węgierskiego L. Sillei. Nakład Książnicy-Atlas, Lwów—Warszawa. Bez daty — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-15008/37).

Meissner T. Dookoła świata na „Darze Pomorza". Nakład Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa — dla młodzieży szkół średnich powyżej lat 14. (Nr II Pr-14444/36).

Modrak P. W krainie kangura. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1936 — dla młodzieży powyżej lat 14. (Nr II Pr-14515/36.)

Sieroszewski W. Ukochana i nieśmiertelna. Przepowiednie Wernyhory. Sclavus saltans. Nakład Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska". Warszawa. Bez daty. (Nr II Pr-14975/37).

Sokołowski J. Co bociek klekotał. Opowieści przyrodnicze. Nr 5. Nakład „Naszej Księgarni". Warszawa 1936 — dla uczniów szkół powszechnych kl. V, VI i VII. (Nr II Pr-14506/36).

Sosnowski J. Miasto młodości. Skład Główny: Gł. Skł. Harc. Warszawa, 1935 — dla młodzieży od lat 11. (Nr II Pr-13942/35).

Zieliński T. Świat antyczny. Rzeczpospolita Rzymska. Z ilustracjami. Nakład J. Mortkowicza. Warszawa. 1935 — dla uczniów liceów. (Nr II Pr-13537/35).

II. Książki do bibliotek nauczycielskich:

Durdikowa L. Dzieci o wygasłych oczach. Tłumaczyła Lan A. Nakład „Naszej Księgarni". Warszawa 1935 — dla szkół specjalnych. (Nr II Pr-13900/35).

Zieliński T. Świat antyczny. Rzeczpospolita Rzymska. Z ilustracjami. Nakład J. Mortkowicza. Warszawa. 1935. (Nr II Pr-13537/35).

Krawczyk M. Ćwiczenia cielesne w szkole powszechnej. Z Praktyki Szkolnej. Nr 18. Nakład „Naszej Księgarni". Warszawa 1934. (Nr. II Pr-4075/33).

Sikorski W. Wychowanie fizyczne w szkole powszechnej (Podręcznik dla nauczyciela). Skład Główny Księgarnia św. Wojciecha. Poznań 1934. (Nr II Pr-13700/36).

III. Lektura z dziedziny języka francuskiego.

Demaison A. Le Livre des Bêtes qu'on appelle sauvages. Oprac. Ratyńska A. Bibl. francuska. Z. 9. Nakład Książnicy - Atlas. Lwów — Warszawa, 1936 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich gimnazjum i liceum. (Nr II Pr-14288/36).

Daudet A. Les siège de Berlin — Le mauvois Zouave. Oprac. K. Mellerowicz. Biblioteczka Francuska. Z. 14. Nakład Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa 1937 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-15016/37).

Rouquette L. F. Le Grand Sillence blanc. Oprac. A. Ratyńska. Biblioteczka Francuska. Z. 13. Nakład Książnicy - Atlas. Lwów — Warszawa 1937 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-15017/37).

La Farce de Maitre Pathelin. Comédie en trois actes. Oprac. H. Niewiewska. Biblioteczka Francuska. Z. 8. Nakład Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa, 1936 jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-14163/36).

IV. Lektura z dziedziny języka angielskiego.

Brazil A. The Nicest Girl in the School. Oprac. H. Karczewska. Lektura angielska. 4. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1937 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-15141/37).

Gaunt P. Kitty goes to Camp. Oprac. E. Rogóyska. Lektura angielska. 1. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1936 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr. 15141/37).

Monk F. i Winter H. A. Great Adventurer. Oprac. A. Kreusler. Lektura angielska. 5. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1937. — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-15141/37).

Keltie J. S. i Gilmour S. S. Adventures of Exploration Book. I. Oprac. X. Żytomirska-Grzebieniowska. Lektura angielska. 2. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1936 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-15141/37).

Keltie J. S. i Gilmour S. S. Adventures of Exploration Book II. Oprac. M. Patkaniowska. Lektura angielska. 3. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1937 — jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich w gimnazjach. (Nr II Pr-15141/37).

V. Pomoce szkolne do użytku zbiorowego:

Janiszewski M. Fizyczna mapa Polski. Podz. 1:500.000. Nakład „Naszej Księgarni". Warszawa 1935 dla V i VII klasy szkoły powszechnej oraz I klasy gimnazjum. (Nr II Pr-14332/36).

B. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło następujące książki dla szkół zawodowych:

Korbel Stanisław i dr Mochnacki Rodion. Geografia gospodarcza ogólna — podręcznik dla kl. I gimnazjum kupieckiego. Nakład Instytutu Wydawniczego Biblioteka Polska, Sp. Akc. Warszawa, r. 1937 — jako podręcznik dla kl. I gimnazjum kupiec-

kiego i innych gimnazjów zawodowych. (Nr III PU-129/36).

Materiały opałowe — podręcznik dla ślusarzy, kowali, kotlarzy, majstrów narzędziowych, brązowników, pilnikarzy itd. Opracowali inżynierowie W. Hajkowicz i E. Porębski. Wydane z zasiłku Ministerstwa Przemysłu i Handlu. 1934. Wydawnictwo Izby Rzemieślniczej w Warszawie — jako książkę pomocniczą dla uczniów w szkołach przemysłowych stopnia niższego i gimnazjalnego oraz w szkołach dokształcających zawodowych. (Nr III PU-87/36).

Wolski Kazimierz. Części maszyn. Tomik pierwszy: Śruby i nity. Tomik drugi: Pędnie i koła zębate. Warszawa 1937. Skł. gł. w Księgarni Technicznej — jako podręcznik dla uczniów szkół mechanicznych oraz tymczasowo również dla uczniów gimnazjów mechanicznych. (Nr III PU. 143/36).

Część nieurzędowa.

Biuletyn Centralnych Pracowni Dydaktycznych Warszawa, ulica Hoża 88.

Inwentarz Laboratorium Chemicznego dla Liceum Mat.-Fizycznego i Przyrodniczego.

I. Inwentarz uczniowski. *)

W każdej szafce stołu laboratoryjnego inwentarz uczniowski służy najwyżej dla 2-ch uczniów.

1. Podstawka drewniana do próbówek, w niej 8 próbówek, z których przynajmniej 2 ze szkła trudnotopliwego. wymiary próbówki: ⌀ zewnętrzna 1.5 cm, wysokość 15 cm.
2. Tryskawka na 500 cm³ ze szkła trudnotopliwego.
3. Kolbka kulista z dnem płaskim na 250 cm³ ze szkła trudnotopliwego.
4. Kolbka erlenmejerka na 150 cm³ ze szkła trudnotopliwego.
5. 2 zlewki trudnotopliwe: 1-sza na 100 cm³ (50 mm ⌀ × 70 mm). 2-ga na 250 cm³ (65 mm ⌀ × 90 mm).
6. Lejek o średnicy 7 cm.
7. Parowniczka porcelanowa o średnicy 8 cm.
8. Tygielek porcelanowy z przykrywką o średnicy górnej 35 mm, dolnej 20 mm, a wysoki 40 mm.
9. Trójkąt porcelanowy odpowiedni do tygielka.
10. Łapka ze sprężyną do próbek.
11. Pipetka na 1 cm z jedną kreską.
12. Pręcik szklany długi na 20 cm, gruby na 6 mm.
13. Szkiełko zegarkowe o średnicy 9 cm.
14. Łyżeczka rogowa, długa na 12—14 cm.
15. Rurka szklana prosta, długa na 30 cm., średnicy zewnętrznej 6 mm, wewnętrznej 4 mm.
16. Rurka szklana zgięta pod kątem prostym, długość boku 7,5 cm, średnicy zewnętrznej 6 mm, wewnętrznej 4 mm.
17. Rurka kauczukowa, długa na 12 cm, średnicy zewn. 7 mm, wewnętrznej 4 mm.

*) szereg pozycyj w tym i następnych inwentarzach jest identyczny z pozycjami inwentarzy dla gimnazjum („Poradnik" Min. W. R. i O. P. Rok VII zeszyt 1/15) Warszawa, 1937. Skład Główny „Nasza Księgarnia", Warszawa, ul. Świętokrzyska nr 18.

II. Inwentarz stołu uczniowskiego.

1. Dwa palniki Bunsena z pierścieniem lub 2 lampki spirytusowe.
2. Dwie ruki kauczukowe do palników Bunsena, długie na 75 cm, średnicy odpowiednio do kranu gazowego i palnika.
3. Trójnóg średnicy zew. 12 cm, wysoki na 21 cm.
4. Statyw żelazny na płycie, wysoki na 50 cm.
5. Uchwyt mosiężny duży (do chłodnicy, cylindra).
6. Uchwyt mosiężny średni (do próbówek, rurek, (kolbek).
7. Pierścień o średnicy 9,5 cm.
8. Trzy łączniki do uchwytów i pierścienia.
9. Dwie siatki azbestowe.
10. Miska żelazna (kąpiel piaskowa) o średnicy 15 cm.
11. Szczypce stalowe niklowane do tygli.
12. Nożyczki.
13. Szczoteczka do próbówek z pendzelkiem do końcu.
14. Dmuchawka ustna bez ustnika.
15. Zlewka litrowa grubościenna.
16. sześć butelek na 200 cm³ z korkami doszlifowanymi na pospolite odczynniki.
17. Słoik z szeroką szyjką pojemności 100 cm³ na papierki lakmusowe z przykrywką.
18. Kroplomierz na 25 cm³ do fenolftaleiny.

III. Inwentarz ogólny demonstracyjny i zapasowy.

1. Krystalizatory o średnicy 25 cm, wysokie na 8 cm. z grubego szkła po jednym na każdy stół laboratoryjny.
2. Butelki z obciętym dnem o średnicy 15 cm po jednej na każdy stół.
3. Moździerze porcelanowe o średnicy 10 cm po jednym na każdy stół.
4. Tygle żelazne o średnicy 5 cm, wysokie na 2 cm po jednym na każdy stół.
5. Łyżeczki żelazne do spalań o średnicy 15 mm, płytkie, na każdy stół 2,
6. Retorty trudnotopliwe na 100 cm³, z tubusem i korkiem szlifowanym po jednej na każdy stół.
7. Cylindry miernicze na 100 cm³ po jednym na każdy stół,
8. Biurety na 25 cm³ ze ściskaczem Mohra po jednym na każdy stół.
9. Pipety na 10 cm³ z jedną kreską po jednym na każdy stół.
10. Termometry pałeczkowe do 250⁰ po jednym na każdy stół.
11. Magnesy proste 250⁰ po jednym na każdy stół.
12. Moździerz agatowy średnicy 50 mm, jedna sztuka.
13. Moździerz stalowy średnicy 10 cm, jedna sztuka.

14. Ściskacze do korków drewnianych 2 sztuki.
15. Komplety świdrów niklowych do korków (dwa) 2,
16. Noże do krajania szkła (dwa) 2,
17. Kolby miarowe na 10 cm³, 25 cm³, na 100 cm³ i 250 cm³ po 4 sztuki.
18. Kolby miarowe na 500 cm³ i 1000 cm³ po 2 sztuki,
19. Areometry 0,6—1,0 i 1,0—1,4, po 4 sztuki.
20. Cylindry do zbierania gazów na 300 cm³ z płytkami szlifowanymi, 10 sztuk.
21. Lejki szklane o średnicy 9 cm — 5 sztuk.
22. Lejki szklane o średnicy 15 cm — 2 sztuki.
23. Kolbki destylacyjne trudnotopliwe na 100 cm³ i 250 cm³ po 2 sztuki.
24. Retorty trudnotopliwe na 150 cm³ i 250 cm³ z korkami doszlif. po 2 sztuki.
25. Kolby trudnotopliwe na 1000 cm³ — 2 sztuki.
26. Próbówki trudnotopliwe 1 cm × 10 cm — 25 szt.
27. Próbówki 2,5 cm × 25 cm — 25 sztuk.
28. Parownice porcelanowe o średnicy 12,5 cm — 10 sztuk.
29. Tygle kwarcowe 35/35 — 2 sztuki.
30. Łódeczki porcelanowe 90/12 niepolewane — 10 sztuk.
31. Rurek szklanych łatwotopliwych średnicy zewn. 0,6 cm, wewn. 0,4 cm, — 4 kg,
32. Rurek szklanych trudnotopliwych średnicy zew. 1,5 cm, na 50 cm, 6 sztuk,
33. Rurek kauczukowych średnicy 4×7 mm — 10 metr.
34. Rurek kauczukowych średnicy 7×10 mm — 10 m.
35. Korki gumowe odpowiednie do próbówek, kolbek po 5 sztuk każdego wymiaru.
36. Korki drewniane jak wyżej (w pozycji 35) — po 25 sztuk.
37. Rozdzielacze na 100 cm³ i na 250 cm³ — po 2 szt.
38. Wkraplacze na 25 cm³ — 10 sztuk.
39. Lejki zabezpieczające proste z długą szyjką średnicy 5 cm — 4 sztuki.
40. Kolbki na 250 cm³ — 4 szt. (jak do prób Marsha).
41. Zlewki grubościenne na 1000 cm³ — 6 sztuk.
42. Eksykatory Scheiblera średnicy 130 mm — 4 szt., średnicy 200 mm — 2 sztuki.
43. Wstawki porcelanowe do eksykatorów z nóżkami i otworami na tygle, odpowiednio do wielkości i ilości — p/g. 42,
44. Suszarki żelazne z pojedyńczymi ściankami 200×300×180 mm — 2 sztuki.
45. Podstawki do suszarek, p/g. 44 — 2 sztuki.
46. Pompa ssąca Köntinga metalowa (o ile jest wodociąg) — 2 sztuki.
47. Kolbka ssakowa na 250 cm³ z lejkiem Buchnera (o ile jest wodociąg) — 2 sztuki.
48. Aparat Kippa: jeden — litrowy, dwa — półlitrowe.
49. Gazometry szklane 6—8 litrowe — 2 sztuki.
50. Butla stalowa do tlenu.
51. Butla stalowa do dwutlenku węgla.
52. Kąpiele wodne miedziane średnicy 150 mm — 4 sztuki.
53. Chłodnice Liebiga z przedłużaczami, długość płaszcza zewnętrznego 40 cm — 5 sztuk.
54. Chłodnice Liebiga krótkie — płaszcz zewnętrzny 10 cm — 10 sztuk.
55. Deflegmator kolbowy — 2 sztuki.
56. Płóczki Drexla na 150 cm³ — 10 sztuk.
57. Cylindry Preseniusza (wieże) na 200 cm³ — 4 szt.
58. Rurki U z bocznemi tubusami, wysokość ramion 10 cm, średn. wewn. 1,5 cm — 4 sztuki.
59. Aparaty potażowe — 4 sztuki.
60. Przyrząd Wiktora Meyera — 2 sztuki.
61. Krioskop — 2 sztuki.
62. Ebulioskop — 1 sztuka.
63. Dializator — 2 sztuki.
64. Spintaryskop — 2 sztuki.
65. Woltametr z elektrodami platynowymi — 1 sztuka.
66. Woltametr z ekletrodami węglowymi — 1 sztuka.
67. Eudiometry Bunsena na 50 cm³ z podziałką na 1/10 cm — 2 sztuki.
68. Akumulatory 4-ogniw
69. Induktor Ruhmkorffa.
70. Elektrody platynowe powierzchni 1,5 m² — 1 para
71. Drucik platynowy, po jednym na stół.
72. Szkła kobaltowe — 10 sztuk.
73. Łyżki rogowe długie 20 cm — 6 sztuk.
74. Łyżki rogowe długie 14 cm — 6 sztuk.
75. Łopatki niklowe 2 cm szerokości, 1 cm szerokości, po 2 sztuki.
76. Szczotki do próbówek — 10 sztuk.
77. Szczotki do kolb — 4 sztuki.
78. Szczotki do cylindrów — 4 sztuki.
79. Szczoteczki do rurek (jak do fajek) — 4 sztuki.
80. Szczypce do zbierania rtęci.
81. Waga talerzowa z odważnikami — 1 sztuka.
82. Wagi precyzyjne z odważnikami maksymalne 250 g, dokł. 0.01 g — po 1 sztuce na każdy sztół.
83. Waga analityczna z obciąż. 200 g, dokł. 0.002 g, części agatowe w oszklonej szafce, komplet odważników — 1 sztuka.
84. Palniki Mekera — 2 sztuki.
85. Dmuchawka nożna, palnik i miech — 1 sztuka.
86. Palniki spirytusowe „Onix" Barthela z rurą gumową — 5 sztuk (wtedy trójnogi należy brać o wymiarach 130×150 mm, skreślić trójnogi dla palników gazowych).
87. Palniki motylkowe — 2 sztuki.
88. Piecyk elektryczny (temp. 800—850° C).
89. Butelki z korkami doszlifowanymi i napisami trawionymi dla stężonych HCl, HNO_3, H_2SO_4, NH_3 na 250 cm³.
90. Butle z tubusem dolnym na 4—6 litrów — 10 szt.

91. Bibuły do sączenia 100 arkuszy.
92. Sączków średnicy 110 mm, super — 200 sztuk.

Uwaga: Do ogólnego inwentarza należy dołączyć 20% inwentarza uczniowskiego, inwentarza stołu laboratoryjnego, stanowiących zapas niezbędny.

Za Pracownię Dydaktyczną Chemii.

Kierownik Pracowni
(—) J. Harabaszewski,
Instruktor Ministerialny.

OGŁOSZENIA.

W związku z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. nr 50 z dn. 21. V. 1937 r. (II P-4069/37) w sprawie wykazu pomocy i przyborów szkolnych w szkole I stop. Dz. Urzęd. Min. W. R. i O. P. nr 6 z dnia 10. VI. 1937 r. poz. 177,

DRUKARNIA PAŃSTWOWA P. A. T. w Poznaniu komunikuje, iż posiada następujące pomoce szkolne na składzie:

Godła Państwowe,
Portrety Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Portrety Pierwszego Marszałka Polski,
Portrety Marszałka Śmigłego-Rydza,
Obrazki i historyjki obrazkowe do nauki języka polskiego,
Tablice ortograficzne,
Obrazy zabytków historycznych: Kościół Mariacki w Krakowie, Wawel, Zamek Królewski w Warszawie,
Obrazy z dziejów Polski,
Portrety Mickiewicza,
Zbiory pocztówek,
Tarcze zegarowe z ruchomymi wskazówkami,
Tablice z figurami liczbowymi,
Metry krawieckie z podziałką (papierowe),
Loteryjki wyrazowe,
Abecadła ruchome,
Obrazy ścienne do ćwiczeń w mówieniu,
Zabytki historyczne: Poznania, Lwowa, Wilna,
Tablice z pozycyjnym układem numeracji,
Modele i siatki brył.

Niezależnie od tego Drukarnia Państwowa P. A. T. w Poznaniu wydała na rok szkolny 1937/38 cały szereg nowych wydawnictw i pomocy naukowych, pomiędzy innymi trzy tablice nutowe o rozmiarze 63×95 z ustaloną przez Ministerstwo W. R. i O. P. treścią i melodią następujących pieśni:

„Polski Hymn Państwowy“,
„Boże coś Polskę“,
„Pierwsza Brygada“.

Szczegóły w katalogach Drukarni Państwowej, które rozesłane zostaną wszystkim szkołom w drugiej połowie miesiąca sierpnia b. r.

Zamówienia należy kierować pod adresem:

DRUKARNIA PAŃSTWOWA P. A. T.
Składnica Druków i Wydawnictw Szkolnych
Poznań, ul. Składowa 3. 477

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K .O. Nr. 304.121.

Czcionkami i drukiem: **Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.**